

- у створенні при Міністерстві освіти і науки, молоді та спорту України підрозділу, який би займався інформаційною підтримкою підпорядкованої йому сфери діяльності, а також такі служби або відділи повинні бути у самих ВНЗ;

- у використанні ЗМІ не тільки як засобу констатації подій, а як засобу висвітлення діяльності вищих навчальних закладів шляхом використання таких комунікаційних практик як журналістика (реаліті-шоу, журналістське розслідування і т.д.), PR, пропаганда, фреймінг і таке інше;

- залучення до формування позитивного іміджу ВНЗ державної форми власності громадські організації, об'єднання, асоціації.

Література

1. Актуальні питання масово-інформаційної підтримки української освіти д. філол. н., проф. О.Ф.Коновець <http://journalib.univ.kiev.ua/>
2. Брайан Дж., Томпсон С. Основы воздействия СМИ. М.: „Вильямс”. 2004.

ПРОБЛЕМИ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Ядранський Дмитро Миколайович

Класичний приватний університет
69002, вул. Жуковського, 70, м. Запоріжжя

Розглядається проблема пов'язана із необхідністю перегляну нормативів академічного навантаження на викладачів вишив з урахуванням змін, що відбулися в структурі дисциплін, що викладаються.

В системі вищої освіти з радянських часів відбулася низка принципових змін, що призвели до необхідності перегляну норм праці. Однак такого перегляду не відбулося. Старі норми які на сьогодні, будучи архаїчними принципово заважають ефективному функціонуванню та управлінню закладами освіти. Зокрема система внутрішнього планування вищих навчальних закладі заснована на використанні застарілих норм навантаження на викладачів.

Часто не тільки заклади контролю (зокрема Міністерство освіти і науки, молоді та спорту), але і адміністрація ВНЗ не зважають на зміни, що відбулися, вимагаючи дотримання радянських норм. На нашу думку, сьогоднішній етап розвитку національної вищої школи знаходиться на межі перетин якої призведе до остаточної втрати українськими вишами кваліфікованих конкурентоспроможних викладачів, в наслідок чого якість освіти остаточно впаде. Уникнення такої руйнації вимагає перегляду всієї системи встановлення міри праці викладачів ВНЗ.

Основною проблемою, на якій заснована низка інших - є зміна структури дисциплін, в якій відбулося скорочення аудиторного навантаження та збільшення питомої ваги самостійної та індивідуальної роботи. Це, в свою чергу, призвело до скорочення академічного навантаження викладачів і пропорційного зростання кількості методичної роботи (час на розробку якої до того ж не змінився).

Чи не єдиним виходом із такої ситуації, що на сьогодні відповідає вимогам правового поля, є зменшення академічного навантаження викладача (з відповідним скороченням заробітної

плати). Це пов'язано із тим, що збільшення кількості дисциплін, які викладаються викладачем неможливе через існуючі нормативні (не більше 4-х дисциплін на викладача) та логічні причини (збереження якості викладання). Однак зменшення навантаження викликає проблему пов'язану із забезпеченням викладачеві певного рівня доходу, що є адекватним соціальним стандартам та відповідає науковій підготовці працівника. На сьогодні відбувається феноменальна ситуація – керівництво вишів здійснює перерозподіл навчального навантаження з працівників, що не мають наукових ступенів та звань на користь тих, хто їх має тим самим зменшуючи можливості останніх до наукової роботи, чим знищують саму суть науково-педагогічної кваліфікації. При цьому принципового відтоку кадрів з вищої школи також не відбувається, адже специфічна підготовка викладача, з одного боку, робить його недостатньо привабливим на ринку праці, а з іншого – часто викладачі мають вже попередній невдалий досвід роботи у промисловості, що змушує їх лишатися працювати навіть на умовах неповного завантаження. Все це перетворює вищу школу на міну уповільненої дії де накопичується низка соціальних проблем, які принципово не можуть бути розв'язані у існуючому нормативно-правовому полі.

Фактичний тягар унормування неадекватних норм на сьогодні бере на себе адміністрація ВНЗ, яка при цьому несе відповідальність (зокрема за підлог документів при виконанні нормативів ліцензійних справ). Адміністрація змушена дозволяти кваліфікованим викладачам читати десять (і більше) дисциплін, або використовувати внутрішнє сумісництво, коли викладач одночасно працює на адміністративній посаді у вищі. В таких умовах питання якості навчального процесу та його методичного забезпечення постає дещо другорядним. При цьому зазначений механізм більшістю керівників розглядається як тимчасовий, спрямований на переживання демографічної кризи, закінчення якої може збільшити кількість студентів та повернути навантаження викладачам. Не торкаючись часу розв'язання демографічної проблем, слід зазначити, що погіршення якості підготовки студентів дуже дивно виглядає в контексті зобов'язань, взятих на себе Україною, в процесі інтеграції до світового освітнього простору.

Ще однією принциповою проблемою є нормування поза аудиторних годин. Логіка невідповідності полягає, з одного боку, у все тій же зміні структури навантаження, а по друге в тому, що більшість сучасних наукових видань є платними, що дозволяє розміщувати в них недостатньо змістовний «науковий» матеріал. Збільшення дисциплін викладання та ліцензійні вимоги пов'язані із необхідністю відповідності фаху наукових публікацій викладача – дисциплінам, що викладаються, призводять до збільшення кількості такого матеріалу. Однак і в цьому втрачається суть, адже існування в переліку видань певного викладача окремої публікації, на сьогодні, не свідчить про рівень його кваліфікації щодо певного питання (наукового напрямку).

Останньою принциповою неточністю у нормуванні праці викладачів (інші неточності носять більш локалізований характер) є те, що викладач на сьогодні, по суті обмежений стінами одного навчального закладу який є для нього «основним місцем роботи». Ця проблема тісно пов'язані із попередніми та значною мірою обумовлює їх, адже не дозволяє кваліфікованому викладачеві викладати одну – дві дисципліни, в яких викладач є справжнім фахівцем (часто зі світовим ім'ям) у декількох навчальних закладах, змушуючи викладати низку «чужих» дисциплін в «своєму».

Таким чином можна констатувати, що на сьогодні основними проблемами організації праці у вищій школі є відсутність дієздатних норм праці, адекватних реаліям сучасного навчального процесу.

Напрямами розв'язання даної проблеми, на нашу думку, можуть бути два:

- відмова від жорсткої фіксації основного місця роботи викладача;
- системний, науковий перегляд соціально-економічних норм праці (академічного навантаження) викладачів та його коригування у відповідності до існуючих умов, з одночасним приведенням заробітної плати у відповідність до встановлених норм.

Однак якщо для реалізації першого потрібне лише внесення відповідних доповнень до трудового кодексу та перегляд акредитаційних та ліцензійних положень МОНМС України, то для другого – проведення системних наукових досліджень, та залучення до них кваліфікованих науковців даного профілю, а також збільшення витратної частини бюджетів вишив на збереження оплати праці (принаймні на сталому рівні) за умов використання структури навантаження у відповідності до світової структури.

ДО ПИТАННЯ ВИМІРЮВАННЯ ДОВІРИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Яновська Світлана Германівна

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
61077, пл. Свободи, 4, м. Харків, Україна

Розглянуто питання вимірювання довіри між суб'єктами процесу навчання. Запропоновано авторську методику оцінки установок на довіру, яка може бути використана в ході освітнього процесу.

Сьогодні в контексті розвитку управлінських технологій в освіті актуальним залишається завдання вивчення феномену довіри. Проблема довіри досліджується в роботах багатьох зарубіжних та вітчизняних авторів: Е.Аронсон, М.Бубер, К.Р.Роджерс, Е.Фромм, Е. Еріксон, В.П.Зінченко, І.А.Ільїн, Б.А.Рутковський, А.Б. Купрейченко та ін. Довіра складає важливий момент міжособистісного спілкування, міжгрупової і організаційної взаємодії суб'єктів процесу навчання. Довіра надає можливість учасникам освітнього процесу наблизити своє майбутнє за рахунок постановки життєвих цілей та завдань. В процесі довірчого спілкування суб'єкти навчання не тільки отримують інформацію, а й мають унікальну можливість саморозкриття. Але, на жаль, при всій широті теоретичних досліджень, на цей час недостатньо розроблений методичний інструментарій для визначення кількісних та якісних характеристик довіри.

Метою нашої роботи було конструювання експрес-методики, для оцінки установок на довіру.

На першому етапі конструювання методики нами було зібрано первинний матеріал із сорока тверджень, які відповідають різному рівню довіри між людьми. В нашій роботі ми використовували різні афоризми, та народні вирази щодо різного ступеня довіри між людьми. Твердження, що були обрані нами, мали оригінальну закінчену думку записану в лаконічній формі, що легко запам'ятовується та відтворюється. Наприклад: «Довіра – ключі до серця»,